Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕН МИНИСТРИЙ СОВЕТЕН ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дени ◆ ШОАТТА, 20 МАРТ, 1982 ШУ. ◆ № 34 (6600). ◆ Мах 3 кеп.

СССР 60

СИЙЛАХЬЧА ЮБИЛЕЯШТА НАКЪАДОЛХАШ

17-чу апреле — коммунистически субботник

Гаргга кхочаш латт Ерригсоюзни коммунистически субботник Нохч-ГІалгІайн гІишлошъеча управлене вІашагІъеллача штабо белгалдаьккхи гІишлошъерашна дергдола балхаш, шоаш чакхйоахаргІолча мероприятий план оттаьй.

Цу дийнахьа шоаш балха моттигашка къахьегардолча [illegible] эзар саго. Арахеца лерх! 150 тонн асфальтобетон, 130 квадратни метр гаргга столярни изделеш, [illegible]0 кубически метр аьшкбетон, дергда 115—120 эзар сома мехьа гІишлон монтажни балхаш. ХІаьта управленена чуйовгІача промышленни предприятеша арахецаргІолча продукци дІакхоачаргья 20 эзар сомага. 230 эзар тонно - километр никъ бергба управлене водителаша. Субботнике дахкхача ахча 23 эзар сом пятилетка фонде дІачудала лаьрхІад.

Къахьегама шІеп лелаш къаьстта дика болх бе дош деннад управлене цІи хьача П Черепнин, В Спотыкай ло, Б Сергеев, А Кармалев кертера латтача бригадай коллективаша, хІаьта бІарччача дийнахьа [illegible] гІишлон материалий чоталг болх бергба Социалистически Къахьегама турпала Хаджиев Шамсуддина кулгалдеча бригада гІишлошъеча [illegible].

Р. АУШЕВ

* * *

Дегаш [illegible] Ерригсоюзни коммунистически субботник хулача дийнахьа «Чечингаз[illegible]» треста чуйовгІача [illegible] Грозненски гІишлон монтажни управлене [illegible]. Шоаш балха моттигашка къахьегаргда 67 саго, гІишлон балхаш дергда [illegible] 198 саг.

Цу дийнахьа хІара болх [illegible] 70 [illegible] [illegible] латтача [illegible] хІаьта [illegible] Е. Винокурова, В. Довиденко кертера латтача [illegible] бригадай коллективаша, хІаьта [illegible] [illegible] кулгалдеча [illegible] [illegible] кулгалдеча [illegible] участкай коллективаша.

Субботнике [illegible] [illegible] 800 [illegible] пятилетка фонде [illegible] [illegible].

А. УСПАКИ,
№ 1 Бахача гІишлон [illegible] [illegible]

ХЬАЖКІАШ ХЬУВКЪАЯРА

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ РЕСПУБЛИКА ХЬАЖКІАШ КХЕЕРАШКА ХЬАЖКІАШ ЛЕЛАЕРИН РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНЕ ДАКЪА ЛАЬЦАРАША ДАЬ КХАЙКАРАЛ

Хьамсара новкъостий!

КПСС XXVI съезда исторически решенеш чакх а йоахаш, советски наха толаме кхоачашъю социально-экономически проблемаш, нерда толамаш доах коммунизма материально-технически база хьалъеча.

КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленума Л. И. Брежнева белгалдаьккхар, цхьайтталагІча пятилетка кертера проблема — боахама а политически а планехкачан проблема хилар. Республика юртбоахама къахьегамхоша шоай патриотически декхар лоарх! юртбоахама культурай хьувкъам кадденза лакха хилийтар, продукци дукхагІен дийнагІен яккхар, из кхееча дІадодар кІезигагІа хилийтар.

Пятилетка хьалхарча шера хаоттама хьалаш во хин надале а республика кхаш леладераша чуницар дика хьийкъа ка боле ялат, дуга, баьцадаараш, кхы йола культураш. План 131 эзар тонн йолаш Даьхен амбарашка дІаоттадаьд 175 эзар тонн ялат, кІаьта цоа фуна лаьрхІа йола хьажкІаш 31 эзар тонн я, планагІа хила йоагІараш 24 эзар тонн йолаш.

ХьажкІаш дукхагІа яара, кийчъяра хьрмача якъе [illegible]гІа къахьийгад Урус-Мартановски района «Гойтинский» совхоза къахьегамхоша. 420 гектарах хІарана хІара 42,9 центнер хьажкІаш яьккхи цар, планагІа яза езараш 28,5 декъарех 35 центнер йолаш. Пачхьалкхенга хьажкІаш мохкара социалистически декхар боахамо кхоачашдаьд 104 процент.

Кхы а дикагІа къахьийгад хьалха латтача хьажкІаш кхееча отрядаша, бригадаша, звеньяша. «Гойтинский» совхоза И. Кагерманова кулгалдеш йолча бригадо кхиш дехьача 80 гектарах хІара гектара тІара 77 центнер хьажкІаш яьхай. Шалински района «Предгорный» совхоза А. Мусаева кулгалдеча звенос хин дуллаш доаццача 180 гектарах хІаране тІара планагІа яза йоагІараш 29,2 декъарех 35 центнер йолаш хІара гектара тІара 55,2 центнер хьажкІаш яьхай.

Ялатах силосах лаьрхІа хьажкІаш хІара шера дики хьувкъаю Социалистически Къахьегама Турпала, СССР Пачхьалкхен преме лауреата Саидов Баудина, Социалистически Къахьегама Турпала Гантамиров Ширвание, Гелисханов Юсапа, Вагапов Байке, Магомедов Саид-Мохьмада, кхы дукха бараша.

Хьалхалаттарий опыто хьахьокх: моллагІча тайпара, геттара во хаоттама хьалаш хилараш дика хьувкъам бо паш хьажкІаш хьалаеа мнш, хилар, ялат дукхагІа дик кхерах хьайбашта кешшаме доаькар кийчдерах из кешшаме резерв хилар.

Республика колхозий совхозий кхашка индустриальни технологех хьажкІаш хьалкхею гІулакх шерре юкъедоалладаьд. Цо ше дика хилар хьахьийкад. ХІанз хьажкІаш хьувкъаьра мел эшараш долаш да ванга — техника, удобренеш, баьцоагІаш лораю молхаш. ХІанзара индустриальни технологи дика йоазаш болча механизаторех лаьрхІа отрядаши звеньяши вІашагІъехкаь.

БІаьстан балхаш дІадоладе деза ха хьатІехкаьчай. Профсоюзий XVII съезде Л. И. Брежнева дьача къамало дагаш гІоздаьла дІабоалабу вай дика хьувкъам кхебара боле хьоасам. Тхоай кертера декхар лерх! оаха эффективность лакхагІа яргІолча тайпара хІара гектар лаьттан хІара тонн удобренина лелаяр, оасарле павла йолаш техникега бола байтар, моша доаькар, силос, ялат хилийтаре дІайнина эррига хьажкІаш дикен кешшамаш [illegible] болаш хьалкхеера дерриге кхоачамаш юкъедоаладер. Из гІулакх иштта чакхдаккхе вай декхаринна ду КПСС Центральни Комитетой СССР Министрий Советой «1982 шера бІаьстан кхашкара балхаш дара кийчо яраи ум чакхдахарех кхы тІа де деза рах гІанницача социамо».

Укх шера хьажкІаш кхеаш хургья 220 механизировани отряди звенои, цу махье йолча культурех хьувкъам лакхбара шоаш дергдераш къоастадаьд. Гантамиров Ширвана, Заваев Лечий, Гелисханова Юсапа, Ганурова Жабраила кулгалдеча отрядаши звеньяши декхар тІаницад хІара гектара тІара 40—50 а кхы дукхагІа а центнер хьажкІаш яа.

40 эзар гектара тІара республикас эррига яза лерх! 140 эзар тоннал кІезигагІа йоацаш хьажкІаш — хІара гектара тІара 30 центнер. Ялатах доаькъарех [illegible] беланса юкъе дика йоттиг дІалоацаргья цар. вІашІіекъдаргда планагІа йола йоагІараш 24 эзар тонн йолаш, пачча хьалкхенга 50 эзар фуна лаьрхІа йола хьажкІаш йоа ла.

Республика эррига хьажкІаш кхеараш оаса тІа [illegible] йолча къаьрча шера хьажкІаш кхеча, кийчъяча [illegible] [illegible] деза, СССР вІашагІъелла 60 шу вай республика [illegible] дегаш дузача деношка деза из дикагІара [illegible], эррига опыт [illegible], [illegible].

Цар декхарина ду [illegible] хІара хьалаш, лаьтта лела [illegible] культура лакхьа, юридоахама техника, хиш [illegible] [illegible], удобренеш, баьцоагІаш лорау химикатах [illegible] эффективностІа [illegible], хьалхалаттарий опыт [illegible] [illegible] шерре [illegible] [illegible] [illegible] дикагІа вІашІіекъбеккхаш, кхаш лелаераш [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] кхагІа хилийта.

ХьажкІаш [illegible] [illegible] кертера [illegible] цаІ да ум [illegible] йола индустриальни технологи цІен хьашта кхоачашъяр. Из — [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] беккхара [illegible] [illegible] ба.

[illegible], совещане дакъа [illegible] [illegible] хьажкІаш [illegible], доаІ ду тІаннцда [illegible] декхараш [illegible] [illegible], дика кхееш хьажкІаш чуе, КПСС XXVI съезда решенеш кхоачаш [illegible] [illegible] программа [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

КХАЙКАРАЛ ТІАННЦАД ХЬАЖКІАШ КХЕЕРИН РЕСПУБЛИКАНСКИ СОВЕЩАНО

Назрановски района совхоз - техникума шурий-тотоарии ферме доярка Ахриева Манцас хьаьнала къахьега итт шу соагІа ха я. Ший плинаши тІанйца декхараши даим дикка тІехкхоачашлеш хьайоагІа из. Массехн знак синай Макклина Ерригсоюзни социалистически яхье котало яхарех.

Хьинаре къахьег Ахриевас цхьайтталагІча пятилетка шоллагІча шера а. ДІабахача шии бетта планагІа яккха йоагІар 330 килограмм йолаш хІара ше хьожача ІагтагІра 388 килограмм шура яьккхай Макхас.

СУРТА ТІА: совхоз - техникума доярка Ахриева Макка

Н. ПЛИЕВА сурт.

СОВГІАТАШ ДІАДЕЛАР

Цхьан хана шоай планехи декхарехи лоархІа ца луш бар «Чечинглодоовощхоз» объединенена чуйодаш йолча «Зарп» яхача совхоза баьцадаараш кхедераш. Из дар иттлагІча пятилетка хьалхарча шераш. ГІулакх дикагІа даІоарахьа эрга а даьна дІадоладелар совхоза а цуи бригадашта а леттІа дола дергдола кулгалхой дІаоттаьича.

Къаьстта дика къахьийгар совхоза къахьегамхоша цхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера. ПланагІа дохка доагІараш 7800 тонн долаш пачхьалкхенга декхар 13005 тонн баьцадаараш.

Иштта бригада я цу совхозе баьцадаараш кхедеш. Цар на юкъе хьалхара моттиг яьккхай Эдильханов Зияудина кулгалдеча бригадерча болхлоша. 50 гектара тІа кхедаьл цар баьцадаараш. ПланагІа данкха довгІаша 16 тонн долаш хІара гектара тІара 43 тонн баьцадаараш даьхар.

Совхоза къахьегамхоша декхар тІаийцад цхьайтталагІча пятилетка шоллагІа дІа шера кхоачашъе, хІаьта укх шера планагІа дохка доагІараш 7,9 эзар тонн долаш пачхьалкхенга 15 эзар тонн баьцадаараш дохка.

1981 шера СССР экономически социальни дегІайоаларапачхьалкхен план толаме кхоачашъяра колхозашна, совхозашна лелаьча Ерригсоюзни социалистически яхье котъяьннарг а лаьрхІа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК карара тара тела Це байракх еннай «Зарп» яхача совхозан.

Укх деношка на деза совгІат совхоза къахьегамхошта дІаделар СССР «Плодоовощхоза» Министра заместитела Ходеи Иван Ивановича.

Карара кара тела Це байракх хьаийцаи совхоза директора В. Д. Эдильханова парти организаце секретара И. В. Белова, рабочкома председатела А. А. Абдурахманова. Цар дег Пара бариал аьлар партена правительствана шоай [illegible] къахьегама иштта довзха сий дарах.

Торжественни собране тІа маьлчай дир совхоза шоаргІа механизатора Тоомурзиева Маккал бригадир Эдильханов Зияудина, тела барана. Цар шоай делан шоай механизаторий кхаш дела доаши кхе тІа а хьинар ал [illegible] [illegible] хиларах.

[illegible] [illegible] толаме кхоачашде [illegible] совхоза къахьегамхой цу делача соагІатана даькъала бийцар КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара новк. А. Н. Воронкина.

С. АУШЕВ

* * *

ЦхьайтталагІча пятилетка хьалхарча шера хаоттама хьалаш во хинадале а ялат, баьцадаараш, сом, гехараш, хьайбай продукташ пачхьалкхенга йохкара планаш дикка тІехкхоачашъяьча Гроз-ненски района 1 Мая цІерагІча колхоза къахьегамхоша. Къаьстта боккха толам баьккхаб хьайбаш лелаераша. Шура схьай планал соагІа 391 тонн, дулх — 92 тонн, хІаьта тха — 12,7 тонн.

Масала колхоза хьайбаш лелаераш республике яьржача социалистически яхье котбаьннарг а лоархІаш деІдахача шера иттаза республикански газеташ тІарча Сийлен улга тІа баьхаб, хІаьта шера итогех шоай районе хьалхара моттиг а яьккхай.

Пятилетка шоллагІча шера кхы а дикагІа къахьеган ба цу боахамо колхозхой. БІаьстан балхаш дІадоладара мел эшар даьд механизатораша, сомибаьцадаараши лелаераша, хьийбаш дика Іангара доах фермай коллективаша. Иштта укх шера пачхьалкхенга шура йохкара хьалхарча квартала план 25 марта кхоачаш а яь 1 апрель хьатІаотташ 70 тонн из планал соагІа йохка лерхІаш ба колхоза хьайбаш лелаераш.

Ерригроссийски социалистически яхье доаккхий тола маш дахарах, 1981 шера РСФСР экономически социальни дегІайоалара пачхьалкхен план толаме кхоачашъярах котало яьккхарг а лаьрхІа РСФСР Министрий Совете ВЦСПС-еи карара кара тела Це байракх еннай 1 Мая цІерагІа колхоза къахьегамхошта.

Самарлайнахья Первомайски яхача станицерча культура ЦІагІа из деза совгІат колхозхошта дІаделар парте обкома бюро члена, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совета председатела новк. М. А. Кеньвоно.

Карара кара тела Це байракх дІаийцаш колхоза председатела И. И. Травина шоай къахьегамхой цІерагІа дег дІара доаькх баркал аьлар партена правительствана шоай [illegible] къахьегам иштта довзха сий деш хІарах. Доп деллд [illegible] иштагІча шера тІаница социалистически декхараш толаме кхоачаш а деш дукха дакхагІа ялат сом баьцадаараш хьайбай продукташ йохкарах.

Торжественни собране тІа маьлчай дир колхоза [illegible] [illegible] Т. П. [illegible] [illegible] механизатора Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутата В. И. Прошина, колхоза кертерча агронома В. А. Бунина. Цар доп делар СССР-еи Нохч-ГІалгІайчен юбилейни юбилента дикача къахьегама соагІа хьаца накъедахара колхоза дойпараша механизатораша специалисташа шоай шоаш оашагІаьлха къахьегардарах.

Пачхьалкхен деза совгІатана колхозхой даькъала бийцар парте Грозненски райкома хьалхарча секретара А. Н. Воронкина.

С. ТОМ[illegible]

Шалински районера хоамаш

Пачхьалкхенга шура йохкара пятилетка укх шоллагІча шера план 20 декабрь хьатІакхоачаш яь якъха социалистически декхар тІаийцад укх шера «Дикалье» совхоза шурий ферма къахьегамхоша. ХІаьта хІанз дика хьокхамаш гойташ хьа а боагІа. Масала, укх шера дІабахача шин бетта пачхьалкхенга 116 тонн шура ехкар цар. Из я соахьа 1 март хьатІакхоачаш схьачу 93 тонн дукхагІа.

Доаккхагта юкъе хьалха боагІа доярка А. Дешиева, З. Хиариева, М. Довлеткуриева.

* * *

Хургболча хьувкъама зара [illegible] соахьа [illegible] [illegible] хиша 300 гектар кхы [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] «Автуринский» совхоза къахьегамхоша. Из [illegible] кийчду шекаре соахьии дІаера. Цул соагІа [illegible] [illegible] минеральни удобренеша подкормка яь 650 гектар [illegible] [illegible] [illegible].

Укх балхаш [illegible] гектара [illegible] [illegible] механизатораша И. [illegible], С. Дакаева, У. Манцаев, Р. Мусаева, А. Аликова, Р. Гамбиева.

«[illegible]» шин шера план — Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу [illegible] [illegible] [illegible] 200 [illegible] [illegible] [illegible] кхай [illegible] «Мескальский» совхоза [illegible] ферма хьай[illegible] гектара оасе ре къахьегаш ба хІанз. ХІаьта ДІабахача шера хІара кхоачача ІаттагІра [illegible] шура 4200 килограммага дІа а кхоачача. Даьхена [illegible] соагІа дІаелар 116 тонн шура, 72 центнер дулх.

Пятилетка укх шоллагІча шера [illegible] коллективо лаьрхІад хІаьта кхоачача ІаттагІра 4500 килограмм шура яккха. ХІара кхоачача ІаттагІра кхы а дукхагІа — 5000 килограмм шура яккха доаІ деннад цу боахама тоагІа йолча доярка ГадаІурова Яхса [illegible].

Н. [illegible]

КОММУНИЗМ ХЬИНАРЕ ХЬАЛЪЕРАШ

СССР профсоюзий XVII съезде

ДегІамаш [illegible] [illegible] обществе [illegible] [illegible], наха юкъе болча гІоалара КПСС тешшаме чІоагІале, доал дарей боахам лелабарей школа, коммунизма школа я профсоюзаш. Берри тача мехка къахьегама коллективаша бахкийтараша — Москве бола беча СССР профсоюзий XVII съезда делегаташа хьаккхайкаду пятилетка ниакъала заданеш сийленца кхоачашъяра, СССР хьаинна 60 шу дизар нердача къахьегама толамашца белгалдакхара. Даьхен экономика дІахо дегІайоалаяра, цуи низ чІоагІбара, хІара сага торо толлра советски наха низаш кхолергдоацилга.

Къамельаш дераша белгалдоах, съезде ше къамель деш новкъоста Л. И. Брежнева хьаккхайнаь машара инициативаш советски наха чІоагІа къоабалъеш тІаницалга. Уж тІеррзаль я гера Іоадил га юхатохара, машар лораба ра а чоагІбара а. Леонид Ильича даь къамаьл тІази социалистически демократи эргайоаккхаш тоара, мохи дегІабоалабара лоархІамегІа дола социальни экономически декхараш кхоачашдеча профсоюзана дакъа лацара шерра программа сайна.

18 марта ВЦСПС а профсоюзий Центральни ревизионни комиссей а отчетни доклада дІахо бийцар.

Машиннокъа транспортен транспортни гІишлошъечен болхлой профсоюза ЦК председатела **Н. И. Ковалева** дийцар мехка экономика керттерчарех цхьан дакъа хІанз хьалхашка латтача декхарех. Цо белгалданккхар высадной бригадашта гІулакх дара дукхагІа теркам тІабахийта белаш хилар.

Профсоюзни организацеша юрта беча балха дешаех дийцар Ростовски областа Веселовски района «Победа» яхача колхоза машинашца доахаи деттача оператора **С. В. Руденкос**. Шоай лерттІа йоакхо йича наха дикагІа болх бу, аьлар цо.

ЦхьайтталагІча пятилетке, аьлар къахьегамеи социальни дешашта йолча СССР Госкомитета председатела **В. Г. Ломоносова**, белгалъяьй эггара кІезигагІа дола алапи, болхлой, гІулакхерча наьха ставкаши окладаши лакхъяра керда этап. Белгала аьлча, кІоран промышленноста предприятешкеи организацешкеи чакхйоаккхаш латт из процесс.

Социалистически яхь вІаштІехьйоаккхача Гуюе Іоаьча опытах делегаташта дийцар профсоюзий республикански совета председатела **Т. Н. Мосашвиле**. Цо хоам бир, Грузински ССР-е социалистически яхьа координаци яра республикански цента хьаярах. Партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организацей низаш вІашагІ техал цо.

Иркутски областа «Гидроэлектромонтаж» треста Братски монтажни управлене бригадира, Социалистически Къахьегама Турпала **Л. А. Лазарева** дийцар социалистически яхь дегІайоалаяра, хьалха латтарий опытах пайда эцара, экономически стимулех хьа бола пайда боккхагІа хилийтара дешаех. Иштта цо хьоахадир специборкъаш дикагІа хилийтара, сибарегІерча гІишлошъерий бытовой хьалаш тоадара дешаш а.

Къахьегамхошта правовеши кхетам балара Азербайджана профсоюзаша беча [illegible] дийцар профсоюзий республикански совета председатела **Л. Х. Расулова**. Цуи ларде хІа, аьлар цо, организаторски идейно - кхетам баларен балха керда формаш а методаш а [illegible].

Профсоюзий Хабаровски крайсовета [illegible] **А. Е. Дубкова** [illegible] [illegible] интенсивно дегІайхача [illegible] [illegible] [illegible] къахьегама [illegible] [illegible] латта [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Республика къахьегама [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

«Кировский завод» яхача [illegible] объединене юкъехагІа йолча вальцовщика, Социалистически Къахьегама Турпала **П. Я. Прокофьева** аьлар, боахама кулгалхошеи профсоюзни комитеташи балха формаш эргайоахаш [illegible].

КъахьегамахкІара юкъарчеи [illegible] оза [illegible] [illegible] хиларча [illegible] лаьрхІад [illegible], [illegible] дерке Іолча организаце беха.

Творчески хьал йолаш керта болаш хилара, вай мехка эггара дукхагІа нах юкъе боагІа организаце бола дІахо хьебоахаш тоабара накъаш коллективни лехаш хиларца белгалбоал СССР профсоюзий XVII съезда болх.

Цуи трибуна тІара къамаьл деш делегаташа — болхлой класса, колхозни яхархой, халкъа интеллигенце вінаьлаша къоабалъю КПСС чура а арахьара а политика, чІоагІа анализ ю профсоюзни организацей балха, СССР хьаинна 60 шу дизара дикхам доагІара накъадахьра, пятилетка задалеш кхоачашъяра нерда доаюнаш белгалду.

19 марта съезд дІахо болх беш хилар Съездий Кремлевски Дворце, хІаьта иштта ялх секце дийцар КПСС XXVI съезда, СССР профсоюзий XVII съезде къамаьл деш новкъоста Л. И. Брежнева советски профсоюзашта хьалхашка оттадаь декхараш.

Къахьегама хьалха латта приемаши методаши сихагІа Іомае а йоаржде а езаш хилар, юкъарча гІулакха хІаране юкъекхухьача дакъа ах цІенхашттагІа бе белаш хиларах дийцар гІишлошъярен гІишлои материалий промышленностен болхлой профсоюза ЦК председатела **А. А. Лапшина**, Пензенски машиностроительни завода токаре, Социалистически Къахьегама Турпала **Ю. В. Седова**.

Профсоюзий республикански советий кулгалхоша **А. К. Зитмаиса** (Латви), **Г. И. Еремея** (Молдави), **Э. Абакирова** (Киргизи) съезде шоаш къамаьлаш деш дийцар шоай республикай профсоюзни организацеша беча балхах, къахьегама коллективай патриотически доІнех, экономика тайп-тайпарча секторашка профсоюзни болх эргабоахаш тоабарах.

Съезда делегаташа кІезигаг теркам тІабахийтаииа хІаьна йоагІа тІехье къахьегам бе заш хьалхкера. Московски областа № 1 дола Новопетровски школа техникови [illegible] кхеччох массанахьа. [illegible] профсоюза хІара комитете вІашагІ-йоахка еза [illegible] [illegible] гІо дара йола комиссеш. Бераша кхетам баларе хьахьара цар лоархІам а белгалбина а ханхбе деза, цо [illegible] [illegible] таргья школанех [illegible] ностан юкъера буваам наьха санна чІоагІде.

Съезде иштта къамаьлаш дир академика **А. Ю. Ишлинске** — ВСНТО председатела, **Л. В. Радюкевича** — В. И. Ленина цІерагІча Магнитогорски металлургически завода директора, **Е. А. Коровина** — профсоюзий Свердловски [illegible] совета председатела къычар.

Съездага [illegible] [illegible] къамаьлаш дир къамал профцентрий [illegible] [illegible] юкъерча организацей [illegible] лаша.

[illegible] [illegible] [illegible] дийцарий [illegible] дир заседане ВЦСПС секретара А. И. [illegible] Къамаьлаш [illegible], аьлар цо, [illegible] [illegible] болаш [illegible] КПСС [illegible] съездага [illegible] [illegible] [illegible] Л. И. Брежнева [illegible] [illegible] дегІаенна [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Коммунистически парте [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Ильич Брежнева [illegible] [illegible] Дерригдуне [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] болхлой класса [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Съездо балха кхоачаш [illegible] тІаийцар. Цу тІа ВЦСПС рекомендаце еннай шоай практически балха тІехь семинара хайтъяьча предложенех пайда эца аьнна.

20 марта СССР профсоюзий XVII съезд дІахо болх бел я.

(ТАСС).

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиуме

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума арданара заседане хиннай. Заседане лайнай Нохч-ГІалгІай АССР халкъа тІахьожама Комитета балхах йола отчет.

Президиумо дийцад иштта «Республика [illegible] [illegible] Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета [illegible] комиссий [illegible] [illegible] [illegible] «КПСС XXVI съезд[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Советашка беча бол[illegible] хахь, «КПСС XXVI съезда белгалаь [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ССР халкъа депутатий Советашка профсоюзни организацей [illegible] [illegible] [illegible] «СССР Лакхехьарча Совета Президиума [illegible] [illegible] XVII съезде [illegible] Л. И. Брежнева [illegible] къамаьлага хьежжа Нохч-ГІалгІай АССР халкъа депутатий Советий декхараш [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Нохч-ГІалгІай Лакхехьарча Совета Президиумо.

КХОАНА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНИ БОАХАМЕИ БАХАЧА НАХА БЫТОВОЙ ГІУЛАКХАШ ДАРЕИ БОАХЛОИ ДИ

Вай республикерчу быта службан болхлошна юкъе дикагІчарех цаІ ю город Грозней «Светлана» ахача ателье къахьегаш йола мастер-швея Закриева Лидия Хаживна. ХІинцале цхьайтталгІчу пятилетка план тІехдина кхочуш а янь, 1987 шера чутах къахьегаш ю иза.

Ишта, дика къахьегарна белгалбаьлла «Чечингтелерадиобыттехника» ахача объединенин дикаІволу инженер-технолог Чабарах Валерий, «Чечингобувьбыт» объединенин инженер-технолог Чапсуркаев Вахид.

СУРТА ТІА: жилищно-коммунальни боахамен быта службан болхлой Денна хетальча телевизионин передачига хийцалуш ба (аьрру агІор хьалха лаьттарш) Чапсуркаев Вахид, телевидении диктор Майсигова Лида, республикин быта служба министр Нурмагомедов Абдулла Нурмагомедович, мастер-швея Закриева Лидия, инженер-технолог Чабарах Валерий.

И. ПЛИЕВА сурт.

ХІАРА ДЕННА ГІУЛАКХАШ ДУ СЛУЖБА

Деган айденна а хьахьегама хьинар лакхдена а йолаш духьала йолх дукхха ззараш болча балхахоех латта Нохч-ГІалгІай АССР жилищно-коммунальни боахама министерства предприятейн организацейн коллективаш шоай цІенна. Царех дукхха а дукхагІа ярашa хадал хьалха кхоачашйир цхьайтталгІча пятилетка хьалхарча шера программа. ХІаьта ерригa министерство хьанйдача бахача наха, организацешта, учрежденешта деча дерригача коммунальни гІулакхашта 105.8 процент кхоачашйир 1981 шера план. Цу шера планах лаьрхІа хиначул совгІа дaь гІулакхаш 1.2 миллион сома маьха да.

ТІеххьарча шерашна республика жилищно-коммунальни боахаме яьча капитальни вложенеша тоалуш хоздаьд вай городийи районцентрийи сибат. Из къаьгга дьагойт укх хьокхамаша: республике моттигерча Советий нах чубахача цІеной фонд чурча водопроводаца Іалашъяр 93 процентага кхоач хІана укх сахьте, канализаци — 93 процентага, централи отопленеца — 97 процентага; газофикаци — 98 процентага. Уж во хьокхамаш лац, царех цхьадараш РСФСР жилищно-коммунальни боахамерча юкъерчарел лакхагІа да.

Алхха 1981 шера дІадахийтад республике наха чубахa цІеноu хьалдарга, коммунальни боахам дегІабоалабарга городашн районцентрашн тоаярга 18150 эзар сом. Цу средствах хьалдаьд дукха наха чубаха цІеной: 12 километр водопроводийн 5 километр канализационни линеш, Ленина цІерагІча проспекте гІолла троллейбус ислаяийтай, хьальйи бани, Грозне Шолжана тІий тидлад, реконструкция ейи МагІалбикерча централни котельнеси Грознерча «Кавказ» ахача гостиницаеи, дехкад 1007.7 эзар квадратни метр маькъаши тротуараши.

ХІара денна гІулакх деш йола служба оал дукхача доакъоех латтача жилищно-коммунальни боахамах. Бокъонца лаьрхІача да а да из ишта, хІана аьлча водопроводи канализаци, электричество а газ а, отоплени, дІаяха хий, трамвай, троллейбус, бани, баракъаш дутта моттигаш. Жилищно-коммунальни боахама предприятешен организацешен бахача наха деча дукхача кхыча гІулакхий тайпаш чІоагІа эшаш дола, хилаза даргдоаца, лоацпача хана а царех цаІ тІерадаьлча чІоагІа Іазкъаш дола хІамаш а хинна дІаэттад вай вахаре.

Коммунальни служба болхлошна из дика кхетаду, цудухьа шоашта могар ду цар цу ерригача службашка дилла болх байтара.

Цудухьа да партийни, профсоюзни, боахама организацеша боахама доал дара формаш дІахо эргаьяха тоалра, йолаш йола резерваш гучаяхаран царех бизза пайда эцаран, хьалха латта опыт йовзара а цунах пайда эцара а, социалистически яхьа из хулла дукхагІа нах юкъеозаран цун действенность лакхъяран чІоагІа теркам тІаухийташ хилар.

КІезига яц жилищно-коммунальни боахама министерства предприятешта организацешта юкъе хьалха латта, социалистически яхье министерства предприятешта юкъе меттел ерригача республика предприятелген организацешта юкъерча яхье а хьалхарча мугІарашка латта коллективаш. Царех я электрически сетей Грозненски предприятий. Сунженски райисполкома жилищно-коммунальни боахама производственни управлени, «Чечингремстрой» ахача треста ГудермесІерча ремонтно-гІишлошъяра управлени. ТІеххьарча масех шера дукхата совгІаташ тела моттигаш льха Министрий Советеи облсовпрофеи, хІаьта ишта жилищно-коммунальни боахама министерствап моттигерча промышленностан, коммунально-бытовой предприятий болхлой профсоюзий обкомий царара тела байрахаш тийина цхьайоллакхы предприятеш.

Жилищно-коммунальни боахама министерства предприятешкеа организацешкеа хьалхийнаб дукхача шерашка шоай ний на кхобеш хьа а хьегаш. шоаш балхаш деча коллективашка шоаи дайкха дукха квалифицированни специалисташ, опыт йола кулгалхой, бокъонца бола производства командираш. Царна юкъе ба трамвайно-троллейбусни управлене начальник А. Э. Багашов, «Чечингкоммунэнерго» управлене керттера инженер А. Б. Осмаев, горэлектросети Грозненски предприяте директор. Сийлахь боккхача Даймехка тІеман ветеран И. З. Свердлик, Сунженски райисполкома жилищно-коммунальни боахама производственни управлене начальник А. П. Мальцев.

Коллективаша доккхал ду шо-шоай эггара дикагІа болча къахьегамхоех. ТІехбьинача товзанчех, шоай къахьегам хІаранела бола хьоккам болча производстве хьалхалаттарех. Уж ба: «Чечингремстрой» треста № 2 йолча ремонтно-гІишлошъяра управлене штукатурий-малярий бригадираш Керимова Тамарен Карявина Инней, наькъаш дехкачей тІаьш техкачей управлене трамвайн наькъаш тоадара вола бригадир Алханов Іалаудин, «Назраньмежрайводоканал» управлене аварийно-ремонтни балхий бригадир Ю. Х. Сатов, электрически йовхалея сетей Малгобенски предприяте технологически оборудованена ремонт дра вола бригадир Д. Д. Цечоев, автомобильни наькъий эксплуатационно-линейни управлене каменщикий-облицовщикий бригадир Джемалдинов ЕрагІи, трамвайно-троллейбусни управлене троллейбусаш тоаяра вола бригадир В. М. Грицаенко, дукхха кхыбараш. Къахьегама коллективай бокъонца йола доцно гайз я шоай къахьегам дог раьза а долаш Даьхенна дІателаш бола, трамван лехка Л. Н. Сергеечева, жилищно-коммунальни боахама Гудермесерча производственни управлене спецавтомобиль лехка А. Ч. Эмзаев, фабрика-прачечние хІамаш ютача цеха мастер Н. Н. Гриченко, йовхала сетий Грозненски предприяте дьикта йола машинист Х. С. Нальгиева, дукхха кхыбола кадрови болхлой.

Министерствa предприятешкеи организацешкеи шера баьржаб къахьегамхара гІулакх коммунистически лелалара тІехьара болам. Цуна юкъе дакъа лоац болх беш 8840 саг а волаш йолча 91 предприятеи организацеи коллективо. Коммунистически къахьегама ударник аха сий дола цІи яьккхай 1990 болхлочои гІулакхочои 38 цеха, 24 участкана, 80 бригадана. Сийнай коммунистически къахьегама коллектив яха цІи.

Дика дІадоладаьд министерства предприятешен организацешен цхьайтталгІча пятилетка шоллагІа шу. Ерригача цун керттерча управленеша кхоачашъяьй 1982 шера хьалхарча шин бетта йола бахача наха я хІаьта ишта организацешта учрежденешта а коммунальни гІулакхаш дара заданеш. Амма доккхий а бехктокхаме а да дІахо йодача хана нарна хьалхашка латта декхараш. Уж латт цу дукхха доакъош долча боахама ерригача участкай болх дІахо эргабаьккха тоабарах. 1982 шера керттерча дакъе чакхдала деза Грознерча водопровода гІирсашта реконструкци ярен уж шердарен балхаш, дІахо дахьа деза Назрана Гудермеси яхача городашка, Шальтеи Пожай-Юрти овлача юрташка, Орджоникидзевски яхача станице хий диллара балхаш, хьалде доладаьд городе Аргуне хий цІенду канализационни гІирсаш. Бокъха теркам тІабохийтаргба теплофикационни низалаш дІахо шердара, къоастадаь эльча, лерхІаш да Назране централни отопительни котельни хьалъяь яькха, хІаьта ишта МагІалбикерча централни котельнеса реконструкци яьяьккхара де деза балхаш дальдахар. Дукхха балхаш де деза Грознера теплофикационни гІирсаш даьдахара. Нохч-ГІалгІайчен автономе 60 шу дузаш лерхІаш да Грозне троллейбусни маршруташ хьаелла: Ленина цІерагІа йола проспект чакхъяллалцеи № 2 йолча микрорайонера Октябрьски майдата кхоачаши.

Юбилей сийна деналара денга чІоагІагІа оржаш латта социалистически яхь я, дукхха эзараш болча нахах латта республика жилищно-коммунальни боахама предприятейн организацейн коллективаш партийни организацейн кулгалла цхьайтталгІча пятилетке шоашта хьалхашка латтача декхарех толаме доархІаерг хилара йола гаранти.

Г. ШАДУРИ,
НГІАССР жилищно-коммунальни боахама министра заместитель.

НАХА ТОВР ДЕ ГІЕРТ ИЗ

Назрановски районa быта служба чулоагІача малача наьха норта тІа тохкаю ю хІамаш еча цехашта юкъе дикагІчарех я городерча быта ШагІара цех. Наха товр де лоаш болча нахах я цу чу болх беш йола Султыгова Іаьлий Іайшет. Итт шу гаргга ха я из шийна дукха безабенна болх беш хьайоагІа.

ХІара денна дукха нах боагІа Султыговас болх беча цехе фуражкашта заказаш де. ХІаракъар шиь олмал йолаш, ваьал сагота долаш е доаццаш хул. Бакъда, майрра аьл йиш я цига чуваха саг цатазам хинна. Шийна аьча фуражка раьза воаццаш, из йиллача хана хьа ца сиа дІавахиваь аьнна. Эггара дукхагІа гой а шин дийнахьа кхоачашду Іайшета моллагІа заказ.

Цкъарчоа хала ца хете а аттачарех бац цу хьинар долча кхалсага болх. Цуна ха дела: ниІса ю бакъха, хоза маха бакха, непишна болх бе, кхыметтел дика аьшк тоха. Уж хІамаш Іомадаь волча товзанча мара бараІдаргдац мІІача наьха кий е фуражка хьае. Цахоаш харцахьа техача хІодо, кхыметтел харцахьа техача аьшко шийі лер ютт хьаьнча хІаман тІа. Цу тайпара хІама Іайшета балха нийсденна ца хилара тешаІ дел да жалбаш предложенейн книжка тІа мастера баркал оалаш дІаяздаь дукха дІайха дешаш.

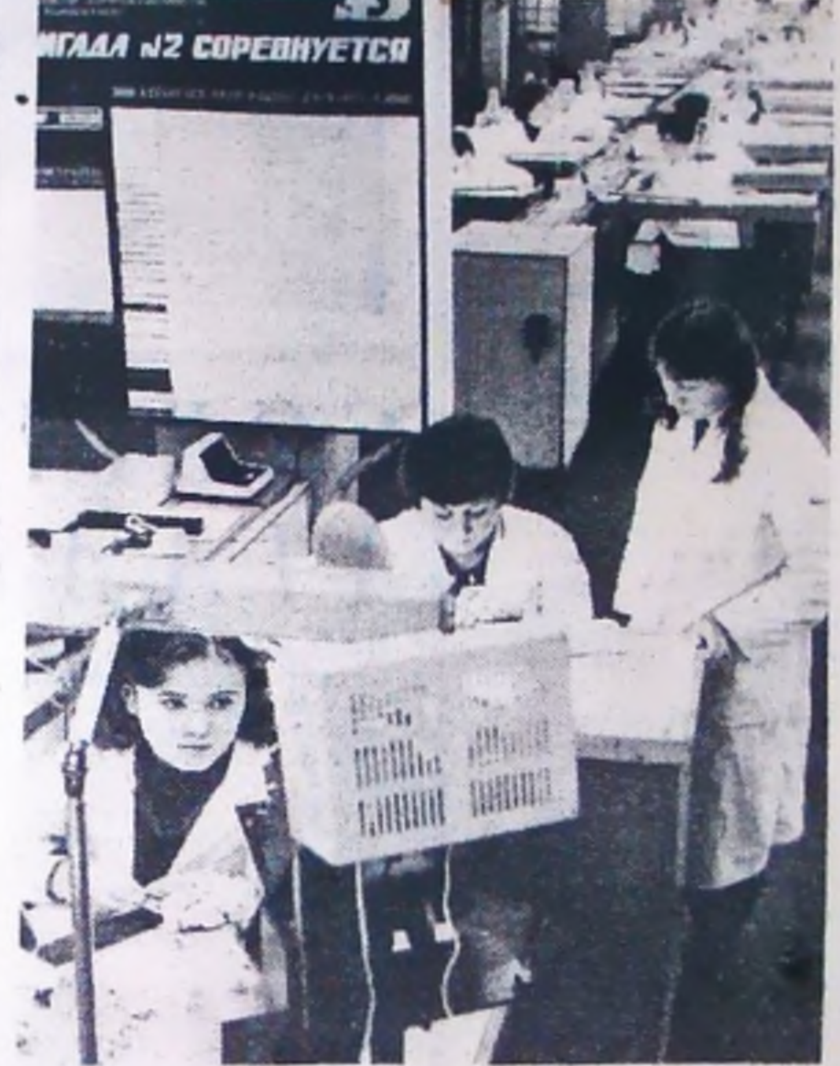
Ала деза, ше болх беча итт шера шой из нови декхараш кхочаш а тІехкхочаш а да деш Султыговас хьай бутт дІабаххийта ца хилар.

Дикача къахьегама толламаша чакхдаьхар цо цхьайтталагІча пятилетка хьалхара шу. «Цхьа минута дехьа ца йоайеш» яхача девизах болх беш шера план 105 процент кхоачашйир цо.

Белгалдаккха деза, дІадахача шера Іайшетен С. Гапархоевен болх бела цехашта юкъе социалистическа яхь яьккха хинна. Цу яхье а толаш хилар Султыгова. Бакъда, алхха яхь деламь Іац уж мастераш, цар шойла гІо а ду, балха опыт дІа-хьа луш, цхьаннена из хоарвокха дІаоалаш. ХІаьта уж шин цех хІана а яхье яьнна къахьегаш я.

ЦхьайтталагІча пятилетка шоллагІа шу а дика дІадоладаьд Іайшета. Хьалхарча шин бетта план 103—105 процент кхоачашъяьрах, болх дика барах дукха ха йоаццаш цуна елар Сийлен грамота.

С. АРЧАКОВ.

Шоай цІейна — жилищно-коммунальни боахамен бахача наха бытовой гІулакхаш дарен болхлой Денна дика наьъа баьхкаб Ленинграда быта служба керттера ирех цхьа подразделени йолча — «Ленремчас» яхача завода къахьегамхой. Цун коллективо шерра пайда эц производстве ерригача участкашка дикала управлени ира комплексни системах, дакъаш кхоачашдара тІахьокам лоаттабелга Іалашду, сихьташта ремонт яра ханаш лоацьяра вошьвоастал ду цаІ йола дипечерски служба вІаш тІехьалкхаи. ХІара сага сах лаьрхІа «Ленремчасо» деча гІулакхий боарам хІана жехка хьалхарча моттиге кхоачаш ба. Укх шера наха деча гІулакхий боарах соахьа хиначунна нийсйича 220 эзар сом лакх лургба.

СУРТА ТІА: хІанзарча ханарча оборудованеца кийчъяьча № 1 йолча цеха ремонтни конвейер. Цо таро хулийт иделеш юхаметтаоттаеча хана пачхьальхеи сахьата заводашка пайда эцаш йола технологи балха юкъе [illegible].

И. САБАДАША сурт.
ТАСС фотохроника.

ХЬАЬНАЛА КЪАХЬЕГАМХО

Веденски района «[illegible]» дихарe яха газет дешначунна дика йовз ТайсумоваМини СаидовнапІа. Кастанта язду цо «Прогресс» совхозан [illegible] нахах, цхьа хьалхалаттарех. Ше а цу совхоза Элистанжи яхача юрта йолча дІьоалагІча бригаде болх беш ва из. Ши шу хьалха хьожийр из цо балха. Шийх белин Іамам болбахар ІумамаЭлистанжерча юрта Совета исполкома, отделене кулгалхой, партийни организаце бокъонца тоабир цо бригадa болх. ХІана из совхоза бригадашта юкъе яхь хьалхя я.

Ростовски областера долладаь Іаьрна бос бола мулаш йоаца доахан да цу отделене леладеш Іалашдаь доакъар кІезига хиларах геттара во хьал долаш Іацгара даьхар уж соахьа. ХІара бІаь Іатта тІеххьара 50 Іасилг мара хьа-[illegible] ваьстаде вІашгІехьдалдар.

ХІаьта Тайсумов бригадирa лла оттаьича доахан Іоштара дахара нийсачим боллаш Іалашдир доакъар. ХІана ферма юкхе латт бошка дика йол силос. Доккхале аралахха дІшна доаькан кхьба йиш я рационага хьекаха.

ХІанзале 33 Іасилг даьд ундаза. Дерригаш унахдІена, низ болаш а да уж. Планал дукхагІа да доахана а Іасилташта а дийнатьеи буси тІахкеташ дола дуки.

Дика доал ду чьайбашта кьонача божа Іуша Ганукбаева Асиятас, Балаева АравгІалас, Чакаев Валере, Вахаева Хадижат. Царна мулар [illegible] Абдурзак Ш[illegible].

Ферме дьяхь [illegible] хьагІанчаш [illegible] Тайсумова [illegible] бригадера бола Тажумова Сьйвера, Дагаев Гильмата, Абдулвахитова Ариахана, Хучарова Шотсано, Назрова Раисатина. Цар бена бола совгІа раьза ва ферме заведуюши Бетилгириев Ш[illegible].

Ферме доакъар [illegible] рал совгІа кхы а дукха бекхаш ду. Іумама бригадер Цхьикта пачане тхьалта рассада хесеш я хІана коллектива. Цига нхель из 10 гектара тІа дІаера а кхоча боахамашта йохкара а кхоачам 3-аш хургья.

Доккхий да цу бригада сомий бешамаш лелаерашка хьалхашка латта декхараш. Беш 300 гектара тІа я. Шера дьнжад цига хІана балхаш Гаьнаш йоІа[illegible], дотта раьшта, [illegible] йолча садоахача хІамашта [illegible] етташ тьаьнашта кІир тохаш, ахы тайпа балхаш чакхдоахаш ба сомий бешамаш лелаераш. Хьалхарча мугІарашка ба Бакаева Губани, Хаджимурадова Шарифат, Мокхева Маина, Мухнадова Тамара, Ханукаева Хугуе. Овзаре болх бе геттара доккха низ къостал ду царна механизатораша: Джамалдиев Сайд Хьамзата, Гайсумов Рамазана, кхычар.

С. ХАДЖИМУРАДОВ,
Веденски района Элистанжи яхача юртарча юкъерча школа болхло

*Оаха яздаьчун лерраг*Іа

ДІадахача шера 24 декабре «Сердало» газета тІа араьяьлар «Кассе даха дезар — шоай киса» яхаш корта а болаш йола рейдови бригада материал. Цу тІа дувцар Нохч-ГІалгІай транспортни управленена чуйоагІача предприятей водителаша пассажираш дІа-юха кхувлара бокъонаш телхаеш хиларах. Цхьайолча предприятешта, организацешта тІачІоагІъьача автобусий водителаша шоашта хІамилг а йоаикхаш, шоай доалахьа йолаш сайна пассажирски автотранспорт лелаеш хиларах.

Цу рейдови материала жоп а луш, транспортни управлене начальникна заместитела В. Андреева тхога язду: «Управлене аппарата, контрольно-ревизионни служба, автотранспортни предприятей болхлой шеррача совещане йийцай из материал. Цу тІа дувцаш дар бакъхилар белгал а даьд. Транспортно-финансови бокъонаш телхаьраш дисциплинарни хьисапе бехктокхаме эзаб.

Автомобильни транспорте линейно-финансови бокъонаш телха ца яйтара управлене болх бу. ДІадахача шера тІахьожама-ревизорски служба болхлоша гучаяьхаи 1130 финансови бокъонаш толхань йола моттиг. 12 водителах йола материалаш следственни органашка дІаелай.

Управлене КРС отдел чІоагІъьай Линейни контролерех барaІ бехктокхаме хьаьхьдаина къахьегама дисциплина телхиярахи шоай декхараш эзаьа кхоачашдеш хилараха контролерех шиь балхара дІаваьккхав. Оттаьча графикага хьежжа линешка а Грознеча автомобильни а дежурство еш хул управленеи автотранспортни предприятей болхлой. Бетта шозза МВД КНК [illegible] болхлой, къахьегам [illegible] а рейдаш я. Автотранспортни [illegible] а балха [illegible] бригадий [illegible] ИТР и АТП гулавкхера нахи [illegible].

«Кассе даха дезар — шоай киса» яха рейдови бригада материал йийцай водителий [illegible] ду тхога Шалинский АТП директора И. Кадушин. Финансови бокъонаш телхаярах водитела Сакмаевна выговор яьй».

Малгобенски автотранспортни предприяте водителий, инженерно-технически болхлой собране а йийцай газета рейдови материал. Финансови бокъонаш телхаьнча М. Дербичева алапех кІал солацадьд 17 сом, цунна строги выговор яьй, пассажираш дІа-юха кхуялача автобуса тІера дІаваьккхав, яхаш язду цу предприяте директора Х. Бурзтанова.

Грозненски № 5 йолча пассажирски автотранспортни предприяте беча хоамах рейдови материала тІа белгалбаьха шоашта хІамилг яьккхара пассажираш дІа-юха кхувлаш хинна автобусий водителаш Абдулмежидови Амерхажова цІенхашта бехктокхаме эзаб. Царех тІаралела строги выговор яьй. Цу совгІа январь бетта пармия эцаш хинна ерригa премиа луш соцаьй.

Автотранспортни предприяте водителий [illegible] собране [illegible] «Кассе даха дезар — шоай киса» яха «Сердало» газета рейдови бригада материал, яхаш язду [illegible] Сунженски АТП [illegible] М. К[illegible], партбюро секретара Я. Попова. Финансови бокъонаш телхаьраш бехктокхаме [illegible] А. И. Агаков пассажираш автобуса тІара дІа а [illegible] автобуса тІа [illegible], хІаьта [illegible] Х. Ц[illegible] выговор яьй.

АТП кулгалхоша [illegible] пассажираш дІа-юха кхувлача автобусашта [illegible] дІахьожам [illegible] чІоагІ [illegible] бехкадьынхад хІамах [illegible] дола гІулакхаш.

Автоколонна-1577 начальника М. Ахмедова язду. Рейдови бригада статья шеррача производственни совещане а водителий собране а йийцай. Финансови бокъонаш телхьераш [illegible] материала тІа [illegible] водитела Садовнина строги выговор яьй, пассажираш дІа-юха кхувлача автобуса тІара дІа а [illegible] автобуса тІа [illegible] бе хьаьхаьаьа из.

Цхьабакъда, рейдови бригада материала тІа аь критика теркал ца еш, леданзина жоп ца луш цхьайола организацеш. Царех ба Наурски АТП, Аргунски СПМК-683 кулгалхой. Тоша дог доагІа КПСС Наурски райкомои Шалински райкомои царга цадалзора [illegible] йоІбайтаргьядарах.

Веденски района Ленина цІерагІча колхозе дика йовзаш ва къона механизатор, комсомолец Абдулханов Альъад Дандаевна [illegible] дучча ха йолаш трактор я Абдулханова тоаеш. [illegible] хана [illegible] техника цун [illegible] хІаманена [illegible] дам болх беш хул Аьльяда трактор.

[illegible] балхаш дІадоладара хийцадарий колхоза механизатораша. Дикача къахьегама совцаенаеца сийлахьча юбилейе [illegible] тІа хьанзар айдеина къахьегам ца Абдулханов.

СУРТА тІа: Абдулханов Аьльяд.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

Пайдане семинар

Парте обкома политически просвещене цІено чакхъьахар парте горкомийн райкомийн политически просвещене кабинетий заведующей семинар. Партийни а экономически а [illegible] садарах, пропагандистех [illegible] методически [illegible] дарах дола дешаш дийцар цига.

Семинаре [illegible] тІабаьхийтар парте [illegible] районашкарий [illegible] советий болха. [illegible] вІаштІехьдаккхара [illegible] КПСС Назрана Юр[illegible] политически просвещене кабинета заведующие Ш. А. [illegible], Урус-Мартановски [illegible] — В. Н. Хатаева, [illegible] — А. Ф. Романова, [illegible] — И. И. Юсупова, [illegible] советий болх вІаштІехьбахара опыттех, пропагандистий гоавал лакхъяра опорни школашка пайда эцарах.

Семинаре ишта дийцар общественни кьаьсане болх бе на политически просвещене кабинетий опытех а.

В. АХМАТХАНОВ.

Социалистически интеграци лелаш я

СЭВ: ЭНЕРГЕ, ДОАГОРА, БИЙДАЛА ДАЬКЪЕ ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДАР

1978 шера СЭВ XXXII сесси тІайийна 1990 шерага кхачалца йолча юкъа лаьрхІа йола энерге, доагора, бийдала даькъе цхьана гІулакхаш леладара йІаькхача хана лаьрхІа программа кхоачашъярах дувц СССР АН дунен социалистически мехкий экономика Института болхлочо Фролов Владимира.

Программа чулоац 53 йоккхача масштаба мероприяти. Царех дукхагІъераш кхоачашъеш латт, цхьайраш кхоачашъяьй. 1981 шера Софе хиначa XXXV сесси белгалдаьккхача бесса, СЭВ членаш долча мехкий халкъа боахам межгосударственни межгосударственни продукцияц [illegible]. [illegible] интернациональни [illegible] 1980 шера [illegible] 68—70 процент, [illegible] материалий — 94—95 процент.

Целевой программа кхоачашъеш хьалхе долаш Советски Союзо дукхаел йовлийтта лаьттариьа, ерригча хьайнча оборудовани [illegible] долча кьаьча мехкашта латтадерий.

Цу мехка территоре тІа хІаране цІалаш 4 миллион [illegible] Хмельницки Константиновски АЭС [illegible] СЭВ [illegible] 1990 шу [illegible] 20—22 миллиард [illegible].

Дела кхьора йолча кІора ресурсаш йоаца дерригача мехкашна [illegible] кІорацеи [illegible] ТЭС [illegible] реконструкци а лаьрхІад. [illegible] 7 [illegible].

СЭВ мехкашта тоагІа даьгор лоаттадела [illegible] 1990 шу [illegible] 6—10 миллион тонни консуммащ энергетически кІор [illegible] 10 миллион тонн консуммация 7 миллион тонн энергетически кІор [illegible] бола предприятий [illegible].

Программа тІа лаьрхІа да СССР газ йоаттаеш моттигашта [illegible] СЭВ [illegible] шера 1[illegible] километр газ лоаттабергйола, «Союз» [illegible] газопроводан сихьаши цхьана гІулакхаш [illegible].

ЧІоагІа [illegible] 15—20 процент [illegible] хІаьта СССР [illegible] 1987 шу [illegible] ЧССР [illegible] 1.2 миллион тонн дукхагІа [illegible].

[illegible] СЭВ мехкашта [illegible] 30—40 процент [illegible].

ЧІоагІа [illegible] электроэнерги [illegible].

ДЭП система. Хьалхара ДЭП-750 Винницы (СССР) — Альбертирша (ВНР) [illegible] мехкий [illegible] энергетически системий суммарни [illegible] хьаьхнак [illegible] Хмельницки АЭС (СССР) — Жешув (ПНР), хІаьта ишта Константиновски АЭС (СССР) — Исакча (СРР) — Добруджа (НРБ) хІаьта ишта дукхха хьайола а ДЭП бáх бе йолайола а ДЭП 1990 шу [illegible] системашта [illegible] 4.6 миллион киловаттага кхоачарга.

МагІа йоккхагІча масштабагІа пайда ийоу йоцал долча мехкашка хий дІоахдара а нах чубаха цІеной дІоахдара а маьхха энергех. Практически СЭВ дерригача мехкашка тІайнцай ихе шера уж 10 процент кхое лаьрхІа йола оахаш йоахача энергоресурсех хьаькъалагІа пайда [illegible] программаш.

Шаьхха хинна йола целевой программа [illegible] СЭВ [illegible] мехкий экономика [illegible] энергетически [illegible] Іалашъьяь кхехк [illegible]. Цуна цхьана [illegible] латт кхы йаьккхача хинна йола [illegible] программаш кхоачашъьяра. Уж а керта боахамеи кхачаи промышленни, машиностроение, транспорта даькъера программаш.

(АПН).

БРИГАДНИ ПОДРЯДА — ШЕРРА НИКЪ

> «Болх дикагIа бе беза. Планаш дикагIа уттае а кхачашъе а еза. Производство дикагIа вIаштIехьаха а продукци дикагIа хьае а еза. Цхьан дешаца аьлча, болх эффективнегIа бе беза».
>
> (Л. И. Брежнева КПСС ЦК ноябрьски (1981 ш.) Пленуме даьча къамаьла тIара).

Дукхача хана дена ший производственни декхараш кхачаш ца деш хьайоагIарех яр «Автоспецоборудование» яхача опытно-экспериментальни завода коллектив. Цун дукха бахьанаш дар. Из дар болх укхаза во вIаштIехьбаьккха хилар, материалаш кхоачамболлаш ца лаш ца яр, нах билхара дIабувлаш дукха хуцабалар, производственни дисциплинен культурен лоха хилар.

Дукха уйла йир завода кулгалхоша, парткома членаша, производстве хьалхалаттараша балха хьалаш тоадара наькъаш лехаш. ГучадаьIар хIинзалийна хиша хIара болхлочо ший къаьстта нарядах болх бара система хано дIадехачунга хьежжа йоацилга.

ВIаши дагабувлаш болхлоша а лийхар производство организаццара керда наькъаш. ДукхагIбараш болх кердача тайпара бара тIера бар, цар кхетадора цох массаиена а пайда бартхилар, хIана аьлча, бригадни подрядах болх баро дIадоаккхар нарядаш хIара дийнахьа хьиийеш. ший балха моттиг мукъайоанкхаш, керда дена заказ кхоачайдеш хIара болхлочо ший станок кийчъярга дIайода ха йоаелга. Бетта лаьрхIача цхьан нарядах болх баро вIаштIехьдоалийтаргдар къахьегама овсарле лакхъе, болхлой къахьегама хьинар айде.

Бригадни подрядах болх бергбола бригада вIашагIто ха юкхьанца ремонтно-механически цеха болхлоша лаьрхIар. Белгалбаьлар кердача системах кхачьега раьза бераш. Из дерриге лоархIаме гIулакх дIадоладир лакха говзал йолча къонача коммуниста, пхелагIча разряда токара Гечебаев Юре. Ший новкъосташа Шоахалов Русланаца, Федосеев Александраца, Кравец Валереца лакхоза директор волча вахар Юрий дагавала аьнна. Цунга дIадийцар шоаш де лаьрхIар.

Дукха ха ялалехьа ремонтно-механически цехе собрани хилар. Цига къоабал я даь хьалдаьцар катирхоша дIадоладаь гIулакх. Из дар кхо Iшу хьалха. Собрание [illegible] лаьцараша соцам бир 30 саг чувоагIа бригадни подрядах болх бе йолалуча кердача бригада кулгалдара Гечебаев Юрий оттаве.

ДIаяхи ха дага ухаш Юрс [illegible] — Массавар а цхьарьоа кердача бригаде болх бе раьза хиннавале а, дукха ха ялалехьа гучабаьлар раьза [illegible] а. ДукхагIча даьгъе уж бар производства ветеранаш, дукхача шерашка шоай балха тIа лакха говзал йоаль специалисташ. ХьалхагIа маьха еза йола оатхалаш хьае Iема уж раьза бацар дергIа яраш хьае. Цирна хетар шоашта алапи кIезигагIа хурга аьнна. цудухьа шоай белам бар де гIертар. Бакъда, аз а, тха бригада совето а дIахьетабора уж беррига бригадо беш бола болх юкъара болгах, ер дакагIа ба, вож воагIа ба яхаш болх къестабе йишйоацилгах.

Цхьа цхьаькха а дар оаха дIахьехаш. ХьалхагIа, ший нарядагIа сагo болх беча хана, из декхаришта вар ший балха моттиг цIенъе, эшаш йола заготовкаш хьатIакхакхьа, кийча яраш дIаяхьа, хIаьта хIанз по ший операци йиза дIахьора кхыдолчун дем на беш. хIана аьлча, бригаде массаиа а из сацна доза балхаш деш лаьрхIа саг вар хIана.

Цу гIулакхо вIаштIехьдоалийтар бригада хIара доакъашхочун къахьегама овсарле, по кийчъеча оатхалий дикал лакхъе. балха ха зехьа на йоаc. хIаьта Iа баьча балхага, хьа разрядага, хьальча продукце дикалген къахьегаме даьъа лацарах йолча коэффициентаген хьежжа дIадекъар бетта даьккха алапи. Дукха ха ялалехьа массаиена я гуш дар кердача системах пайда боалилга. Шоаш хьалхагIа ийдаьчунга хьежача дукхагIа кхоачар алапи массаиолча звеной болхлошта, лакхьелар къахьегама дисциплина, производства культура. ХьалхагIа ший болх баь ваьннача гIехьагIа хIара болхло кхыдолчун дукха сагото е езаш хиннавеце, хIанз юкъари дар бригадера дерриге гIулакхаш, мел дола дика по, нийсденна кхоачамбоалараш, хIана аьлча, моллагIа брак йолаш е оатхал харцахьа кийчъаль моттиг нийсъелча, из Iаткъаш да ерригача бригада. Цудухьа массане а кхетадора шоай беррига болх вIаши айхха бувзабенна болга. Цу гIулакхо лакхбора продукце дикал лакхьяра хIара болхлочун бехктокхам, айбора цар идейно-политически сакхетам.

Федосеев Александр керте а латташ ворхI саг чувоагIа совет я бригала чура мел дола гIулакхаш къестадер. Цун кара да дерриге а. Совета доакъашхоша хьаэн бетта болх бара йола наряд. бе бeза болх фрезеровщикашта, токарашта юкъе шоаш дIабекъ, цар кхоачашду къахьегаме даькъа лацарах йолча коэффициентага (КТУ) хьежжа алапи дIадекъар а. Цу гIулакха лаьрхIа хIара болхлочо баь болх хьахьокхаш йола экран кийчъяьй.

Кердача формагIа къахьегам вIаштIехьбаьккхача бригаде [illegible] дерриге юкъара да. цу [illegible] Нагахьа санна болх тесса лелабеш е къахьегама дисциплина телхаеш а, бахьин доалаш балха тIара бувлаш е балха ха лехьа йоаеш моттиг бригаде нийчъелча цкъарчоа бригада совета, дIахо а нийсделча, ерригача коллективанен хьалхашка жоп ду бехке волча болхлочо. Цу гIулакхо вIаштIехьдоаккх керте латтачарга ца кхоачийташ шоайла моллагIа дола дош къоастале, хIара болхлочун коллективанехьалхашнара бехктокхам лакхбе, коллективни кхетама — политически мероприятеш чакхъяха. Цитта корта бола бу малар меиа гучваьнна Кориненко Сергей бетта алапи кIезигагIа доагIаргдолчо балха хьожавир бригада совето. ХIана ший декхараш дила кхоачаш а деш, нахамо гIалат шийгра ца доалийташ ва ца. Лакхехьа бригадира дийца кхоачамбоанараш дIадаьнна бригадера. ХIана совето къоастаду бригаде болх бе Iемавдара хьожаваь ученик малагIча специалиста тIачIоагIве вела, хIаьта из бехктокхаме декхар кхоачаш дечоа сопленагIа йоза балхаш Iотlатох.

Цудухьа цу бригаде балха бахка безам бараш дукха ба цехе. Укх коллективе хьахиннай. дегIаснай, чIоагIъсинай болхлошта юкъера доттагIлени вошалсн отношенеш.

Дукха я бригада кийчъеча оборудоване ассортимент. 12 тайпа я из Бригадо хьаю тайп-тайпара подъемникаш. 40 а 50 а тонн дозал дола прессаш. Атта дац номенклатурах йола план кхоачашъе. бакъда, цхьа бутт дIабодац Ю. Гечебаев керте латтача бригадо из кхоачаш ца еш. Бригада комплексни хиларах боккха пайда боалл. ХьалхагIа моллагIа станок ехача слесараш а бийхе уж хьабахкалца, цар станок тоаллца болх боацаш вусар цу тIа къахьегаш бар. ХIаьта хIанз бригада доалахьа ба шоай слесараш, цул совгIа хIара шоллагIчо караерзаяьй слесара. электрика говзал. ХьалхагIа шия а кхаь а дийнахьо станок еха лаьтталле, хIанз шиъ-кхаъ сахьата тоаю. Дика лакхъю цу гIулакхо къахьегама овсарле а.

— Гечебаев Юре кулгалду бригада санна яраш хIанз 5-гIа я тха заводе — йоах завода парткома секретара Кончакова Людмила Васильевнас. — Цар къаьгга хьахьекхад тхона кердача формах болх баро мел дукха пайда лу. Оаха ерхI йиса 31 бригада а цу формага яккха.

Кердачох баьнна пайда хьинлехьа гуш ба. ЦхьанталагIча пятилетка хьалхарча шера нормативно-цIена продукци арахецара план йизза кхоачашъяьй заводо. Дика къахьег нарарча шера а.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) бригадир Ю. Гечебаев, токараш В. Кравец, Ю. Толошев.

Р. АУШЕВА сурти тексти.

ХАОТТАМИ ДIАЙИЙНА ХIАМАШИ

Доазол дехьара

IалаьмаIе дикача толамаш из белалдоаллаш да дукха чи шерашка цхьана леладу советско-сирийски гIулакхаш. Цун символ санна хIама хиния дIаэттад Евфрат яхача доладча хи тIа ГаргарчаМалхбоале йоакхагIьярех йо из гидроэнергетически комплекс хьалъяр. Евфратски гидроузел САР халкъа бонхама дукха доакъош дегIадоладара йола база я. Болх бе йолаелча дена 10 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги ецна йола цун ГЭС тахан хила бокъо а йолаш сирийски экономике кертера яр хиния дIалтай. Искусственни водохранилищерча них пайда эцаро торо хулийт 640 эзар гектар керда лаьтташ карадерзаде а из бахьан долаш республике хил декха лаьтташ шоза дукхагIа хилийта а.

СУРТА ТIА: ГЭС машинни зале.

ТАСС фотохроника.

«Киса лелаву доктор»

НРБ Медицински академи сотрудникаша йир сихен дакен арахьарча гонахьено сага унахцIенонна беш бола Iоткъам хьахьокха микропроцессораша болх беш йола компьютер. Миникомпьютер болх беш я, биологически Iилмай доктора Маринов Пасила хьийхача кхычарех тара йоацача йовзал гочахьенга ялара процесса болрам гойташ йолча матода дарда тIа.

Профессора Маринова лий цин бIаь совгIа биологически параметрай арахьарча факторий Iоткъамашка хьежжа хуцамаш хула «организм — климатически хьалаш» лата кибернетически модель. УнахцIена барий санна, диабет, гипертони, атеросклероз, невроз долаш барий а хьалаш дукха тохкаш даь хьахиннараш да компьютера чудIачуденна. Цо вIаштIехьдалийтар «киса лелавеча доктора» «консультационни торонаш» шерье. ЗIамигача аппарато, шай организмин системайа хьалага хьежжа къаьстта йолча хана де дезар хьех, масала, кIира кабинете ваьгIачул тIехьагIа дегI мегга оттаде масса движени е еза. йIайхача пляжерча гIомара тIара хьал и гIетта форда чумаца вала веза.

Цитта, профессора Маринова кулгал а деш оттадиьа Болгаре курортни потенциала атлас. Карта тIа къоастаьл я мехка тайп-тайпара районаш, шера ханашка хьежжа сага организмана цар беча цIагага хьежжа. Цо вIаштIехьдоалийт, хIара къаьсттача хана, дикагIа йола эффективно унахцIенонни профилактически процесс харжа.

(София пресс — АПН).

АПН корреспонденташа ду хоамаш

ХОВЛИ ЦАРНА ШОАШ ФУ ЛЕЛАДУ

ГIишло хьалъе хала да, йохае атта да. Из массаиена а довзаш лола хIама дагадоха безам хул, халкъа Польшерча событешта гонахьа Малхбузехьа гIайтта гIараш сецдухьа хьийнай ха велча. Эггара чIоагIагIа а ца соцаш а ек цу хоза юкъе американски администрацеоал. ГIатохаргда ал, эггара фальшинегIа о. Цитта мара йиш хургьиц Польшана цо малагIо политика лелае ела, мала лаца вела, мала дIахеца вела, польски чура вахар миштa вIаштIехьдоаккха дела лхача деший хьакъехьа команда телара йола бокъо шийна дIатIа в. лаьца лела президент Рейган цIаьхха майра палара мэши кхетале. Дилла а польски халкъа къаман цурал хестаеш хинна президент ма ший из, хIанз полиьех, шоаш леладер фуд а ца ховча нахах санна, шийна вишача бесса пайда эца йиш йола ший политика инструмент е дагадехар. «ПартIатача дунеи тIара» бокъонца бола гIема диктатораш со могабеш ала цхьа лош а ца кораловгIаш хиннеи хIанз корадоагIаш воацеи президент ма ший из, хIанз конституце кIийлеи тIа болх беш йолча а конституци лорадеш йолча а законагIа хержача правительствах гIема диктатура л ала гIертар.

Амма дагадехкар леладеш а дагахьа довиараш дувнаш а бола малхбузехьара цхьабола политикаш шоай оамал тIара баха гIертар телеграфин бIоагIана кIигаш даха гIортар мо хIама да. Лош кхыча тайпара латт вIаштIехьдаргдий-теш Рейгана ший къамаьлашца а дукхача мехкаша дуккхача шерашка чIоагIа къа о хьийга хьаль дунеи халкъашта юкъера а евроцейски а цхьана гIулакхаш леладара структура йохае? Тахан дувцар духхьал из да. ХIаьта советски общественноста дагадоаллар а из да. А. Малхбузен Европана советски газ лохтарах йолча сделка адресах ю ди къуваъареи тIоа сегареи хьисапера чIоагIа гIараш а лц е «советски оагIорахьара кхерам» хилларгIа оттае ела яхаш юьца Малхбузехьа массаш а цхьаьнха а доаншн йохаш йолча экономически «санкцей» [illegible] а бац из.

Цун Советски Союзацарча белимо а ца доанкхаш латташ долча оадьнни хьалвиа хьалхадаьнкха хIама дар, дукха ха йоациаш эмбарго политика йохар белгалдоанкхаш хинна Малхбоалени дунеи халкъашта юкъерен проблемаш Iомаяра йолча официални федеральни института дра' Генриха Фогела яь заключени ФРГ араялар. Цул совгIа. Фогеля заявлени ю: «Дукхьал Малхбоаленин Малхбузенни юкъера гIулакхаш талхаш латтача хьалашца дукхьалдоала деза из хIама де гIертарашта. Европе модус вивенде кIийленаш Iалаш а еш. Цу тайпарча кIийленех цаI лархIа елаш да хьалхарча аргIанна экономически бувламаш. «Цу тайпара, ФРГ кхетадеш да, кошар «Европера модус вивенди», вешта аьлча цунах дIахада йиш йоацаш дола цхьание дикъа Польша а йолаш йолча шин общественни системана юкъера хила делзача тайпара дола гIулакхаш дIахо леладе дезаш хилар.

Хаттар отт, мишта, малагIча» бокъонагIа йиш я кхыча социальни система йикала хьехархочун, цу тIа а саьрг бе а боаллаш волча хьехархочун, роль шийна дIатIаяца? Цу тайпара вола хьехархо мегаш вац цхьан система гома чухь а, хIаьта цу гомал воихьа-м вIалагIа а тарлург мичав из. Цу хIаман а уйла е бакъахьа хиннаяр Европейски сообщества кхыча мехкашкарча гIулакхий итт министра. Брюссе[illegible] вIашагIкхийттача хана шоаш решени тIаэлатехьа.

Пресса белгалдоаккхача бесса, брюссельски решенеша лерхIаш да, Малхбузен Европа мехкаш хIанзарчоа юкъегIоргдац Польшанен Советски Союзан духьаларча американски санкцешта, американцаш мелла тIагIерте а, цар духхьал шаштаж леладой а аьнна. Цхьабакъда, хаттар отт цу [illegible] хьалда бола лоархIам боабаь дIабаккханал-теш кхыметтел саданкха а ца кхоабеш «иттане» суверенни Польшагара ирриационально а соп гIоха а дIадехараша. Суверенни пачхалкхехно фуьа дича а гIараса йиш йоацаш хIамаш ма дий хь. ТIахьа тохарlда [illegible] мидта [illegible] йиш я Польшера хьал [illegible] ениiски совещание дала доаншн хиннача 35 мехка мадридски вIашагIкхетаре оттаде ала бокъо йолаш ше хеттал шинични? Из дапа-м хьалхагIа цу мехкашта керте лаьттараша кулгаш а иладаь йолча Хоадам беш йолчи антана ногаш гIабетта ма бевий! ГаргарчаТ хано хьахьокхарга цу шия — рационални иррационални — тенденцеца юкъе бакъонна лаьрхIача мел юнь йоалл Цхьабакъда, шек воах, европейцаш «хьаьхьал тIа боагIаргба», цар американцашна мел яхар дерга яхаш американски оагIоно еш йола заявленеш сов дукха хиларо.

Фу лургда цу консультацеша? ХIанзарчоа гучадаьнна да, кхыметтел «иттиена» юкъе а шоай решенеш чIоагIа ца хеташ нах хилар. Масала, Греце премьер-министра левлени йир. гречески викало Брюсселе шийна ена указани кхачаш а яьац, цудухьа Греци цига гIайцача решенеща ювзаенна ше хеташ а яц аьнна. ДIахо, Франци дувцилга а йоацаш. духьала аьлар бельгийски политик Тиндеманс «иттне» викал ваь Варшаве вохийтилва аьнна йола гIайица решени кхоачашъяра.

Бонне а шн дага болаш бар брюссельски решене хьакъехьа. Консервативна оппозици корлагIъяьнна хьийзар американцаша де мел яхар даь ца хиларагIа, прогрессивни общественносто чIоагIа критика ю поль ски гIулакхашта эхь дайн юкъегIорта бдарагIа Цхьабакъда, хетараш мелла дувцача тайпара дале а. дукха а дукхагIа бола общественни политически деятельнаш кхетадеш ба хIанз карт сенна тоссаш да. Амма кхетадеш дале, цо Европе хила езаш йола климат кхаоттаярга. Польшана гонахьара пропагандистски политически гIараш сацарга, польски гIулакхашта юкъегIертилга дIадаьккхарга дига деза. Нагахьа санна из ца дувлаш дуе, из хургда бийлеш ски [illegible] кхыча бесса а [illegible] аьнна. Малхбузен на «хов ше фу леладу».

Лев БЕЗЫМЕНСКИЙ
АПН соб. корр.
Бонн.

21 марта — расови дискриминаци дIаяккхара тIехьарча хьовсама Дунен халкъашта юкъера Ди

ВАЙ ЮКЪАРА ДЕКХАР

> Къулбехьен Африкерча апартеидана духьаларча канадски болами Исполкома члене Сандра Влэма АПН корреспондентаца къамаьл деш дуиц.

[illegible]

КАЛЕЙДОСКОП

МАЛХ БОЛХ БЕШ ВА

Дукха ха йоацаш Гавана цхьан цIагIа вIашагIьеллий [illegible] за новикостана хий дIоахду установка. Из латт цаI — ах метр йолча Iаьржа [illegible] хьекхача лаьвеоа чархсадоагIача [illegible] къайлача 17 алюминеви листех. Уж листаш дIаниййьль я. ШIакрача тхов тIа дерригача ден маьлха йIовхал цаьна дукхагIа тIаьхоачарт йолаш Установка болх беш я ца сонаш дени бийсанн. Цо дIовхлеча хи йIовхал 80 градуса дикагIа хул. хIаьта логIаш деана деноша 45 градусал лохлаш. Гаргарча хана цу тайпара установкаш хургья шерий бешамашка, школашка, больницашка нах бахача цIеношка.

Дукха совгIа — энажагIа доацаш дерхIарах. Кубе бахача наьха иттлагIа долча даьгъа хьаштаиш кхоачешде маьлха энергех пайда ийнача, по кходайтаргда хIара шера шоватьъа эзар гаргга тонн маьха деза дола мехкдаьтта.

А. ЛЕСКИН.
АПН соб. корр.
Гавана.

◆ КАТМАНДУ. ВIашагIкхийттача Штаташка хIанзара администрапи Iаьдала керте аттачул тIехьагIа дунен гIара кхоткам халданаза айлуш боагIа. яхду «Матрибхуми» яхача непальски газето. Кердача американски кулгалхоша, пекорнаи гIема бюджет тIа а ийца, герзаш Iоаделга сихдаь ца Iеш халданаза махьара доах дучеп [illegible] юкъера хьал. шоашта хоашше а Советски Союзалара гIулакхаш телха а деш. Нагахьа санна США-е дIахо ший кхераме никъа эгарь лоархIамегIа йолча проблемай къакъехьара авантюристически политикен лелъйоа цу гIулакхо тIаоттаберсба ядерни тIом хьара бола кхы а бокъагIа кхерам, белгалзаькхад «Матрибхуми».

БIАРГАГУШ ЙОАЦА КАРТАШ

Эггара Iешамегlа йола карт из бIаргаго йиш йоацар я. Аэропорташта, элетростанцешта мехкдаьтта доаттадеча моттигашта, хIаьта [illegible] президентийн корольйи эворецашта гонахьа гIа-гIа дукхагIа микроволнех карташ е бIьйпаб гIехьарча хана. Нагахьа санна харцахьа лелаш вола саг къайлача зонана чугIорте, управлене сульгага сигнал кхоач. хIаьта дIахо дир, оалаш долча бесса, техника гIулакх да.

Бакъда, чугIертараш [illegible] долаш моттигаш а кIеаига хилац. Из хIама теркал а даь, «Фроузе» яхача английски [illegible] [illegible]

Сийлахьча юбилеяшта накъадолхаш

ДАЬХЕН КЪОНГАШ

«ТӀемо вонӀ кхераьвац», — йоах халкъа иццо, — тӀемо воӀах яьккхав». Дунен тӀа иел хиннача тӀемел бирсагӀа, къизагӀа бар тӀехьара хиннар Дунен тӀа йоаккхача хана биллургбоацаш а е бизбала йиш йоацаш а ба 'из МассагӀа бо дитар цо, мел сагӀча дезала фу хоададир, мел инвалидаш бизар!

Атта йоаккхаллинзар вайга цу тӀем тӀа котало, из баьхаш долаш 20 миллион совгӀа волча советски саго дӀа делар шоай синош.

Нохч-ГӀалгӀайчера а элапаш къонгаш бахар тӀем тӀа. Шоай Даьхе, шоай халкъ лорадеш дуккхачар вахар дӀа а делар. Йиц ца луш, массаза а вай догашка латт царсий дола цӀераш.

ТӀом болабеннача хьалхарча деношка районии комиссешка эзараш йола заявленеш телар нохчашеи гӀалгӀашеи тӀем тӀа бахийта шоаш лхаш. Шатое комиссе а вена, ше тӀем тӀа вахийта яхаш дехаш хиннав къаьнара цӀе партизаа Урдаен Ӏабдул, цун воӀ Абуязид ший лоӀамагӀа тӀем тӀа вахта воллаше. Комиссега дехар деш воаккхача саго яьхад:

— Шераш дукха дале а, дег къона да са. Тхо, къаьна партизанаш да, сий долча Орджоникидзе кулгалдеш Советски Кавказера кӀай гвардейцаш лелхабьраш. Цу хана саппа, ломаш мо майрра долаш латаргда тхо фашистащца, дахийта тхо тӀем тӀа!

Шоай лоӀамагӀа тӀем тӀа баха дӀаязбенна хиннаб ГӀалгӀай облисполкома гӀоаралхьалха хинна председатель Мальсагов. Иналкъа, цӀе партизанаш хинна — Алботачяев Юсап, Тейшев Ӏабазбик, Малиев Ӏайса, Ганиемиров Никархо, кхыбараш.

Хьинаре къахьегаш, шоай къонгаш, моарой, вежарий, моастагӀчунна майра латара тӀахьесхаш хиннаб нохч-гӀалгӀай кхалнах. Иштта, тӀем тӀа денале гӀаьрахошца латаш хиннача ший воӀага — Картоев Султанага яздьча каьхата тӀа цун нанас Картоева Хумзата Нохч-ГӀалгӀайчея кагирхошка а кхайкарал деш яздад: «Юхатохалаш немций, вай цӀеной сий ма доаделаш, вай кхалнах, бераш, боккхий нах гӀаьрта хошта кӀал ма битралаш!» яхаш. Цу каьхата жоп луш, цун воӀас Султана юхадайтача каьхата тӀа хиннад ер дешаш: «Сай новкъостийшта, доттагӀашта, зерригача вай халкъа хьалхашка аз дуз бўъ хьона, са хьамсара нана, хьа кӀайбеннача, керта аз хь тӀедойтаргдац. сай — бӀухочун, сай даь, вай дезала, вай хьамин сий доаерг ма дац!»

Кавказа немций гӀагӀертача хана Наьсар - Керттерча воаккхача саго Дзангиев СаӀас скоде гулбеннача нахага аьннад:

— Ва нах, тахан вай дезал лорабаь ца Ӏеш вай декхарийла да зеррига халкъ лораде!

Дошлакхий Юртарча Мальсагов Моагас:

— Даьхено кхайкарал деча укх лирача денош, вай къаденнача кулгашца топ беца йоллаш моастагӀчок майрра ш латаш Ӏергдац вай?

— Вай доаль, вай даьъаш тӀа гӀоала воаш боахаш мара ГӀалгӀайче чувоагӀаргдац къиза моастагӀа, — аьлар цу скоде Костоев Бекболтас — Вай Даьхе, вай халкъ даза белла болаш забаьлда, немцашта марадиадаш цар лай доацаш. Из тайпа ватар кулачул вилар тоа.

Нохч - ГӀалгӀайчени Черген Беликхаройн делегацеша Кавказа зерригача халкъашка шоай дийча кхайкарал тӀа йоатар «Кавказ! Хье миччахьа вар аьнна. ЦӀеча Звезде, партизании отряде, колхоз кхай тӀа, заводе кхе, аьнгьара дий ма де, хӀара сахьата, хӀара минута тӀем тӀа, къахьегаме лира мостагӀа ве хьо зенахьйта волла».

Вайна массанена дика йовз Ленинградеха яга залог. Дая денош, мала доапаш, моцалла бовш, бандиа фашистий гӀаьрахошта шоай хьамсара город дӀа ца луш тамашийча денал гойташ духьала латтийнаб уж. Сийлахьвоаккхача баьчча цӀи лелаю город лорасш, ца моастагӀашта кара ца яхийта шоай синош дӀалуш, шоай цӀий Ӏомехкадеш дукха вайнаьха кагий нах а хиннаб. Царех цхьаниг — Алхастерча Боков Идриса. «Грозненский рабочий» яхача газета редакцега яздьча письмо тӀа, йоахар: «Оаха лораю Ленина цӀи лелаеш йола город. Октябрьски революце колыбель лораеш латаш да тхо Ленинграде чуверзав моастагӀа, ший фашистски ивкопииа тӀеадергдац по 25 Октября цӀи лелаеча проспекта лаьтта (хӀана Невски проспект и эз) Тха кулгашта гера бе доалладе могача хана, тха бӀаргашта са гуча хана, тха дог детталуча хана оаха дӀалургьяц моастагӀчунна Ленина город».

Укх шоай дешаш ца ва салташа кхоачаш а даьд. Иле бӀаь дийнахьа блокаде хинца сийлахь-воаккхача баьчча цӀи лелаю город, аьхьабакъ да, фашисташта кара-м яхаей! Боков Идриса ший каьхата тӀа яздьча тайпара, цун лаьтта бӀехдаьдаш фашистий ткаша.

1943 шера Октябрь бетта шии , мехкахошка яздьча каьхата тӀа Барниходев Ахьмада йоаз: «Са тӀема света ца аз вийна 150 фриц Сона карагӀдаьннача тӀема делалорча гӀуллакхех вай паччахьалкхено сона сийхй ЛӀймехка тӀема I степени ЦӀеча Байракхен орденаш, малралахи Сталинград лорадоахи йола медалаш Са хьамсара мехкахой, аз тешалу шо, сай са ца кхолеш, сай догӀ лора ца деш кхы а барсагӀа моастагӀчуна къовсам лоаттабе, яхаш.

Москве юхе тӀом латтача хана 47 фашист а вийна хиннав цу хана воккхагӀа вола лейтенант хинна Бисултанов Лаьча Йалал счет йолаш хиннав снайпер Мальсагов

1943 шера 21 апреле арадаьннача «Сайрийнара Москва» яхача газета статья тӀа душ: «309 фашиста са даьккхад кортамукъача Нохчийчен воӀа, коммуниста Идрисова. Етт цо немцашта обороне а атаке а, дийнахьа а буьйсана а ЦӀеча Байракхен ЦӀеча Седкъаи орденаш синий моастагӀашта топ нийсга етта хоаш волча воккхагӀа волча сержанта Идрисов Абухьажийна». ХӀаьта вайно ма хаьра тӀехьагӀа Абухьажийна Советски Союза Турпал яха цӀи а еннай.

МоастагӀашта гӀалагаш хиннача майора Куразов Хьамида кулгалдеш хиннача бӀухоша тӀалакхир 520 немецки салте а эсар а, йохйир тӀема гӀирсах йоаза хинна 32 автомашина, аьхкийттар 52 блиндаж а дзот а, 45 пулеметни точка, 1 артиллерийски, 2 минометни батареяш. Из толам баккхараш цу подразделенена гвардейски яха цӀи а тиллай.

Цу хана ше цӀадайтича каьхата тӀа Хьамида йоаду: «Ӏалаьмате чӀоагӀа кийчъяь йола немций фронта шш лини йохаеш дукхьал аз вайеа йохаьяй 6 танк, вийнав 35 салтеи эсари. Из бахьан дулаш сона еннай ЦӀеча Байракха орден». Хьамида вошас Куразов Гаве 58 фриц вийна хиннав

Шийн къонгашка-гвардейцашка — Хьамидагеи Гавегеи яздьча письмо тӀа цар нанас Куразова Боцас йоаду: «Майрра лата бирсачя моастагӀчох денал долаю духьалъотта, са хьамсара къонгаш. МоастагӀчун толамех маках, гӀаьрахочун шалтах лорадергда шо са наьна дего. Котало яьккхе цӀадувла!»

1943 шу дӀадолалуш снайперий Амаев Махьмуда счете вийна 160. Магомадов Ахьмада — 87 фашист хиннав 1942 шера Мурманске [illegible] бӀаь соцгӀа гӀаьрахо вийна латаш хиннав Маниев Аиц

ЙӀоагга бӀи уж Сийлахьвоаккхача Даймехка тӀом тӀа дакъа лаьца Нохч-ГӀалгӀайчен сийдола къонгаш.

Бек АБАДИЕВ.

САЛОӀАЧА ДЕНОШКА

20 март

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 10.00. [illegible] беш да кинотеатр. «Атенга яха кинолекторий» «Ивлмая дийни вадарахи на харахи» яхар — беседа. 13.00 «Нохч ГӀалгӀайчен доше седельии» яха, документальни фильма кинофестиваль. 17.00 Болх беш я хургволча салтечун клуб. 19.00 Кагирхой салаӀара сайре. Болх беш я «ВӀашагӀехетар» яха дискоклуб.

Н. К. Крупская цӀерагӀа культура Дворец. 12.00. ЗӀамигача зале Берий кинака кӀира хьаделлар Республика поэташца, йоазлихошца вӀашагӀехетар. 14.00 «ДоттагӀалла ба вай низ» — литература выставка, обзор. 17.00 «Барт болча деза н» яха кинофестиваль Азербайджански ССР

Химикий культура Дворец. 9.00 Нохч ГӀалгӀай автономе 60 шу дизара, из ший лоӀамагӀа Россеца юкъе яха 200 шу дизара хетаьвча художественни самодеятельноста республикански хьанкара шоллагӀа тур. Грознерча культура цӀеной, клубий, предприятий, организацей коллективий концерт. 15.00. «Дунен социализма система — тахан лоархӀаме гӀа бола политически низ» яха лекци. 16.00 «Мала хургва» яха профориентацех йола сайре - вӀашагӀехетар

«Красный молот» заводи культура ЦӀа. 15.00 Ӏалам дезарии клуб. 19.00 Болх беш я дискотека

Паччахьалкхен филармони. 16.00 Грозерча музыкальни школай оркестрай, ансамблаи доккха концерт.

21 март

В. И. Ленина цӀерагӀа культура Дворец. 11.00. Болх беш я «Фаьлойни приключенеи мехка» яха киноклуб. 11.00 Читальни зал «Экономически знанеш — нахе» яхача выставка библиографически обзор. 11.00 Поккха зал. Нохч-ГӀалгӀай автономе 60 шу дизара, из ший лоӀамагӀа Россеца юкъе яха 200 шу дизара хетаьвча художественни самодеятельноста республикански хьанкара шоллагӀа тур. Юкъарча дешара заведенейн В. И. Ленина цӀерагӀча культура Дворецеи коллективий концерт. 19.00 Хьаьара зал. Кагирхой салаӀара сайре. Болх беш я «ВӀашагӀехетар» яха дискоклуб

Н. К. Крупская цӀерагӀа культура Дворец. 12.00. Поккха зал. Дешархой самодеятельни театра «Сомбирос» яха спектакль. 15.00 Болх беш я «Къона ленинец» яха берий кинотеатр. 17.00 «Барт болча деза» яха кинофестиваль. Азербайджански ССР.

Химикий культура Дворец. 16.00. «Са махк — са догхьа» яха беседа. 10.00. Грозненски [illegible] бӀухой [illegible] ветерана» а кагирхоша а вӀашагӀехетар. Художественни самодеятельноста доккха концерт. 18.00 «Нана [illegible]» яха кинопутешестви. 10.30 Эстради илли музыкан концерт.

УНАХЦӀЕНОН СЛУЖБА

КЪАЬНАРЧА МЕДИКИЙ РЕЦЕПТЕХ

Къаьнарча медикий рецепташ цӀенхаштта Ӏомаш ба Армене формакологаш Цар болх бу ботаникашца, литературоведашца, дунен тӀа эггара йоккхагӀа йолча къаьнарча армянски кулгайозош чулолча Матенадарана лингвисташца цхьана. Чов тӀа хала болх ба ца — хӀана аьлча, дукха бӀаьшеагӀаш бӀаьшеранаш хьалха хиннача тайпара йоацаш кхы цӀераш йолиш я, хӀаьта цхьайола баьцовгӀаш хӀанз наггахьа мара нийслуш яц.

Къаьнача рецептех дарбан баьцовгӀай ларда тӀа медицински препараташ яра уйла хьалхаьнкхар V бӀаьшере ваьхача историка Егише балхаша «Цардански армянски тӀемахи» яхача цун классически произведене тӀа, исторически фактел совгӀа, ма ярра юлцаш я къаьнача ханарча лорий рецепташи методаши Вай ханарча медикий теркам тӀазаар историка язьйча воспаленеи аллергини духьала йола молхаш ира способашта. Цу рецептех толаме пайда эцар

Егише яздьд, вай эрага кхачалехьа хьалхарча бӀаь шере Арменера экспорта ухийташ хиннай шерра йовзаш йола молхаш, яхаш. Цо йоах, къаьна армянски медикаш хьалха «армеиак» яхаш цӀи йоллаш хинна нашатыр, бура кхыйола молхаш эггара хьалха хьаьнраш ба, яхаш Малхбоалеи дукххача мехкашка медицина мотт ба аьнна тӀайнцар Ӏарбий бар хинна бале кхыметтел цхьаболча Ӏарбий лораша а шоай хьехамаш армянски меттала ядеш хиннад, селла тӀатовжаш а вахарца юкъаенна а медицински терминологи хиннай цу хана а Армене.

Къаьнарча медикашкара вайга кхаьча дарбаш кӀеэига дац. Цхьадарашка вай Ӏемад, уж фу ха йолаш да аьнна дага а ца доахаш. ХӀаьта, цхьадола дарбаш шоаш юха кхолларга хьежаш да. Масала, вай ханарча фармацевташта пайда эц, ихи бӀаь шу хьалха Амирдовлата Амасиаце гучадаьккхачарех. Медицински практике эггара хьалха цо хьийхад цӀий кӀезига долча хана аьшк юкъе дола веществаш пайдане хилари, хӀаьта, цӀокана хулача лазарашта духьала — серии маль пайдане хилари. Кхыча, юкъерча бӀаьшерерча, армянски медика Мхитара Гераце (XII бӀаь шу) йийна массажи, хица дарба дара способаши хӀанз а вай ханарча клиникашка шоаш хиннача тайпара лелае йиш йолаш я.

Къаьнара медицински кулга йоазош Ӏомаларал кӀезигагӀа лоархӀаме доацаш да — дарбане баьцовгӀаш лораяр. Царех цхьайраш халахете а, наггахьа мара нийслуш яц. Цудухьа Армене массехи районашка моттигерча Советашй кагирхой организацей инициативах хьеш латт чӀоагӀа лораеш йола наггахьа мара нийслуш доацача эзаш, баьцея заповедникаш резерваташ

Погосян СУСАННА.

ЕРЕВАН.

МОСКВА. СССР халкъа художник Глазунов Илья толаме болх беш ва «Вай ва мехкахой» яхача цикла портреташ ядеш. Цар ханарча наьха сибат хьаьнкхоинальнабарий а, къонабарий а, берий а, паччахьалкхен деятелий, мутӀарерча болхой, артистий, БАМ а тӀешлоттерий, цӀи хеза барий а е вӀашта боллаш бовзарий а цу циклагӀа дола портреташ цхьа сакъа дуккхаза хьахохаш хиннад выставкашка

СУРТА ТӀА: Глазунов Илья яздархочун Солоухин Владимира портрет яздеш ва

В. МАСТИКОВА сурт,
ТАСС фотохроника

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГАШ...

Республика беррига нъа хьегамхой санна, хьинаре къахьегаш накъабола хьатӀадовгӀача цӀейнта Назрановерча районии библиотека болхлой. Къаьстта белгалбаккха безам ба са книжкаш дешаранта гӀулакх деча отдела къахьегам. Укхаза отдельй цӀейнта [illegible]

Къаьстта дика къахьегарца белгальяннай уж мероприятеш чаккъяхара бехкокхаме йола Эсмурзиева Марем. Марем и библиотека читальни зала йоккхагӀйола библиотекарь. Ше укхаза болх бу дукха ха еце а цун карагӀдаьннад шийн гораза дика а сихо а каравгрде. Коллективе сий ду Марема, цун дола теша да дукха ха йоацаш районии библиотека комсомольски организаце секретарелла из хержа хилар.

Шийн балха кӀоаргалепашка кхача гӀерташ литература шерра пропаганда ю цо наха юкъе, къаьстта теркам тӀабохийт цо вагӀарча хана актуальни йолча проблемашта.

ХӀанз Эсмурзиева тӀатеӀа къахьегаш я книжкаш дешарашта 60 шера вай республика дегӀаохар довзийташ, Нохч-ГӀалгӀайче Россеца юкъелхара исторически маӀан довшхаш. Цо кулгалдеш чаккхъяьхай «Нохч - ГӀалгӀайче советски халкъа лезале», «Ленински къаман политика котъялар», «Нохч-ГӀалгӀайчен тахханен кхоанен» яхача темаех йола беседаш литература обзораши Отдела сурригӀча кабинеташка нийчъяй хоза иллюстрацеш йола книжни выставкаш, хӀара выставка лаьрхӀа отталь краеведенех йола картотека

Укх деношка Эсмурзиева Марем шийна балха боахкача мехкарашца кийчъеш я А. Мальсагова «Массаза хало доаш вола саг» яхача книжках йола читательски конференци

С. ГАЗДИЕВА.

УЧЕТА МЕХАНИЗАЦИ ЯРА ГРОЗНЕНСКИ ТЕХНИКУМО ДӀАХОЙТ
подготовительни курсашка занятеш 1982 шера 1 апреле дена 30 июне кхаччалца хургйоаға

Подготовительни курсашка занятеш хургъя тосий меттахи, литературахи, математиках, дешаш дӀаоттаяча хана дӀалуча экзамений программагӀа. Занятеш еш ба йоаккха гоӀана йола [illegible]. Цо теркам тӀабохийт абитуриентоша [illegible] гӀалатишта

Деша дӀаоттаяра хьачуйола дена документаш заявлении, дийша хилара документ е школера справка, деша вагӀарах довгӀа 11 сом 46 кепиги дӀачуделларах дола квитанци.

Деша вагӀарах довгӀа ахча дӀачула бухьа молагӀча отделене укх адресагӀа перевод [illegible] 364000, г. Грозный, Госбанка Нохч - ГӀалгӀай республикански контора, учета механизаци яра Грозненски техникума расчетни счет № 1 1107.

Документаш дӀачуйийду кӀира дена, шоаттал кӀиранадийни доацаш, 13.00 сахьат даьлча дена 17.00 сахьат даллалца, № 208 йолча аудиторе.

Занятеш ю кӀира 2-за, 15 сахьати 45 миноти яьлча дена 19 сахьат даллалца.

Техникума адрес: 364000, г. Грозный, просп. Кирова, 8, учета механизаци яра Грозненски техникум.

ТЕЛЕВИДЕНИ

20 МАРТ
I ПРОГРАММА

[illegible]

Грознерча экранаш тӀа

«КОМЕНДАНТСКИ САХЬАТ»

Сийлахь-боаккхача Даймехка тӀема хьа цхьаькха кагирхой советски наха каралӀдийни турпала гӀулакхаш хьахийхаш да из фильм. Картине хулаш дола хӀама, йоккха йоацача белорусски городе хул. Кхо шу даьнна из город фашистий кара йода а цар цига бахачи нахага гӀелал яхь а. МоастагӀа чуӀеш волча цӀен тӀа игӀа фашистски эмблема тӀайола байрах майдан тӀа багӀа кхерам гӀатуесаш бола, наггахьа мара бьеса хулаш болаш нах хьалхакха бӀоа тӀа

Бакъда, хӀамах кхералургболаш цаи советски нах. Фильма турпал я ха яха Вера Герасимова. Дукха бӀаргадайнад цуна цӀе лаьтта яьи йоача хана. КхоалагӀа шу да цун вахаш хила а кхеримо а дола, дий-йоаной бохаш диса бол цийӀ цӀагӀа гулдеш кхулду цо. Уж бераш лорадерах а фашисташта цо уж кӀалхарлахарах а дуцаш да. С. Поляков сценарех «Ленфильм» яхача киностуде режиссера Н. Трощенко оттадь верда фильм

«БЕЗАМАН ХА ХЬАТӀАКХАЬЧАН»

Из цӀи йолаш да Югославерча режиссера а сценариста а Чалич Зорана даьккхи верда фильм

Картина бувцар ба кагирхошта юкъе хулаш бола эргара хьалхара безам. Цхьар чоа хеталу, из фильм кагирхоех а кагирхошта лаьрхӀа а да аьнна, бакъда, из шишта дац, дукхагӀча даьке цо даьшта-ноаношта дӀахаит миишта хила беза кхуш болараштеи даьшта ноаноштеи юкъера гӀулакхаш

Даьшта геттара дӀамиш берашт хеташ бола вуршта шу даьшна Боби Мариш ба фильма керттера турпалаш Шоашта уӀалла дага а доацаш доттагӀал хеталу царна юкъе, хӀаьта дукха ха ялалехьа воах хьахул бе...

Картина ролаш лоалаеш ба Р. Калрич, В. Петрович, Л. Бошич, Л. Чалевич

«НИЗ БОЛЧА ДЕГО ХЕРЖАР»

XIX бӀаьшере американски лаха Малхбузе валаш хиннача меттиге колонисташ йохаш хинна хӀамаш турелаш дола фильмаш вестернаш кино тешкареста къаьстта дукха дезаденначарех да.

Бура, майра, кортамукъа а бахьаи къовсам дӀалоабеш йола индейски аналеч алеми кищаш да мехкашкаски кинематографисташа даькха цу серех дола аргӀанара фильм. Цун керттера маӀан да дикачуйнеи зуламечуйнеи юкъера къовсам

[illegible]

Редактор Г. А. ГЕБОЕВ

ФЕ ХИЛА

[illegible]

ИШТАСР МИД ГАИ

РАДИО

[illegible]

Хаоттам

[illegible]

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Маяковскийн ур., 92. Телефонаш: редактора — 2-43-57, редактора заместителя — 2-85-07, ответственни секретара — [illegible] [illegible]

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-43-57, заместителя редактора — [illegible] [illegible]

Газет арадаьлл шинара, ерен, шоатт денош

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковскийн ур., 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. [illegible]